

P e d a g o g i k a   S p e c j a l n a

I. Pedagogika lecznicza - jej zadania i specjalny charakter pracy.

Terminologia: pedagogika lecznicza, specjalna, defektologia.

Dzieci szkół i zakładów specjalnych:

- a/ dzieci anormalne - głuche, niewidome, oligofreniczne - istota ich upośledzenia
- b/ dzieci normalne, które jedynie w pewnym okresie życia swego muszą korzystać z zakładów i szkół specjalnych /dzieci kalekie, dzieci przewlekle chore i młodzież moralnie zagrożona bez wyraźnych zaburzeń wyższych czynności nerwowych/.

II. Znamienny okres przemian, jakie w krótkim czasie swego istnienia przeszła pedagogika lecznicza.

Zmiany stosunku pedagogiki leczniczej do pedagogiki ogólnej i odwrotnie aż do chwili obecnej.

III. Klasyfikacja różnego rodzaju dzieci upośledzonych.

IV. Zagadnienie selekcji

Poznanie dziecka i metody tego poznania.

Analiza warunków wpływających pozytywnie i negatywnie na rozwój dziecka. Środowisko domowe dziecka. Metoda poznawania środowiska. Anamneza.

Współpraca z lekarzem i współpraca z domem.

Typy układu nerwowego wg. Pawłowa.

V. Czynniki etiologiczne upośledzeń i czasowych odchyżeń od normy.

VI. Istota i drogi rewalidacji

Analiza procesu wychowania w świetle nauki Pawłowa.

Analiza istoty rewalidacji w świetle nauki Pawłowa /fizycznej, psychicznej i społecznej/.

Kompensacja, zastępstwo, korektura.

VII. Analiza patofizjologii wyższych czynności nerwowych w poszczególnych grupach dzieci szkolnictwa specjalnego i wynikające z nich wnioski pedagogiczne.

1. Dziecko upośledzone umysłowo.

Oligofrenia i ośpienie. Terminologia i klasyfikacja.
Etiologia oligofrenii.

Statystyka.

Patofizjologia wyższych czynności nerwowych w oligofrenii.
Dynamika rozwoju w oligofrenii.

Właściwości korowo-podkorowe oligofrenika w procesie poznawania świata i w kontaktach społecznych. Wynikająca stąd charakterystyczna postawa i konsekwencje życiowe.

Założenia metody wychowania w tym dziale szkolnictwa specjalnego oparte na fizjologii i patofizjologii wyższych czynności nerwowych oraz na typologii pawłowistycznej.

2. Dziecko niewidome

Terminologia. Klasyfikacja. Statystyka.

Czynniki etiologiczne ślepoty.

Patofizjologia wyższych czynności nerwowych dziecka niewidomego. Właściwości korowo-podkorowe dziecka niewidomego w procesie poznawania świata i kontaktach społecznych. Wynikająca stąd charakterystyczna postawa i konsekwencje życiowe.

Założenie metody wychowania w tym dziale szkolnictwa specjalnego oparte na fizjologii i patofizjologii wyższych czynności nerwowych oraz na typologii pawłowistycznej.

3. Dziecko głuche.

Terminologia. Klasyfikacja. Statystyka.

Czynniki etiologiczne głuchoty.

Patofizjologia wyższych czynności nerwowych dziecka głuchego. Właściwości korowo-podkorowe dziecka głuchego w procesie poznawania świata i kontaktach społecznych. Wynikająca stąd charakterystyczna postawa i konsekwencje życiowe.

Założenia metody wychowania w tym dziale szkolnictwa specjalnego oparte na fizjologii i patofizjologii wyższych czynności nerwowych oraz na typologii pawłowistycznej.

4. Młodzież moralnie zagrożona.

a/ Młodzież moralnie zagrożona z wyraźnymi zaburzeniami wyższych czynności nerwowych.

Właściwości korowo-podkorowe tej młodzieży i wynikające stąd zaburzenia w procesach i zespołach kontaktów społecznych. Założenia metody wychowania oparte na fizjologii i patofizjologii wyższych czynności nerwowych - jej zmiany charakterologiczne.

Czynniki etiologiczne.

Założenia metody wychowania w tym dziale.

Dzieci kalekie

Różne rodzaje i stopnie kalectw.

Tendencja tworzenia się odchyleń charakterologicznych w związku z kalectwem i warunkami życia kalek.

Drogi rewalidacji dzieci kalekich.

Dzieci przewlekłe chore

Różne rodzaje i stopnie schorzeń.

Analiza patofizjologii wyższych czynności nerwowych w poszczególnych schorzeniach i warunkach leczenia.

Uzasadnienie potrzeby terapeutyczności szkoły i w ogóle metody wychowania w zakładach leczniczych w świetle patofizjologii korowo-trzewnej.

Założenia metody wychowania w tym dziale szkolnictwa specjalnego oparte na patofizjologii korowo-trzewnej.

Swoistości organizacji szkoły sanatoryjnej.

VIII. Ogólne podstawowe założenia metody rewalidacyjnej społecznie, jako

wynik właściwości dziecka upośledzonego umysłowo, niewidomego i głuche go oraz jako wynik czasowych odchyleń od normy moralnie zagrożonych i przewlekłe chorych.

Uzasadnienie wartości rewalidacyjnych założeń metody pracy w niższych klasach szkół specjalnych w świetle nauki Pawłowa.

Wykształcenie ogólne u zawodowe. Zróżnicowanie w zależności od grupy zakresu materiału, kierunku i metody pracy.

IX. Nauczyciel-wychowawca w szkole i zakładzie specjalnym.

X. Akcja profilaktyczna w stosunku

- X. Akcja profilaktyczna w stosunku do wszelkiego rodzaju upośledzeń wykojezeń i schorzeń.
- XI. Rys historyczny rozwoju opieki wychowawczej nad "dzieckiem specjalnym":
1. Stosunek do upośledzonych poprzez czas i przestrzeń.
  2. Charakterystyka wyodrębniających się okresów opieki wychowawczej nad upośledzonymi.
  3. Obecny stan rozwoju szkolnictwa specjalnego u nas i zagranicą.
  4. Pedagogika Specjalna i jej rozwój w Polsce Ludowej.
- XII. Praca pedagogiki leczniczej jako źródło optymizmu.
- XIII. Uzasadnienie wartości gospodarczo-społecznej i naukowej szkolnictwa specjalnego.

Podział godzin.

VIII semestr.

32 godz. wykładów /każda godzina kończy się paruminutowym konwersatorium/.

16 godz. ćwiczeń - zwiedzanie szkół i zakładów specjalnych różnego typu.

Z wyżej zakreślonym programem musi się łączyć przynajmniej bardzo ogólne poznanie poszczególnych grup dzieci upośledzonych, kalekich i chorych w zakładach i szkołach specjalnych oraz zastosowanych do ich potrzeb organizacji i metod rewalidacyjnych - z tego też względu należałoby liczbę godzin przeznaczonych na ćwiczenia przynajmniej dwukrotnie zwiększyć.